

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Людвіка Іллі Ігоровича на тему: «Інноваційний розвиток підприємств АПК в умовах глобалізації ринків», представленої на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 Економіка

У результаті розгляду, опрацювання теоретичних та практичних положень дисертаційної роботи, поданих до розгляду наукових публікацій за темою дисертації Людвіка Іллі Ігоровича, а також за підсумками проведеного семінару, визначено наступне:

Актуальність теми досліджень і отриманих результатів. В умовах глобалізаційних трансформацій світової економіки агропромисловий комплекс України постає перед необхідністю перегляду моделей свого розвитку та адаптації до нових вимог міжнародного середовища. Поглиблення інтеграційних процесів, посилення конкуренції на зовнішніх і внутрішніх аграрних ринках, динамічні зміни попиту на продукцію сільського господарства обумовлюють необхідність переходу підприємств АПК до інноваційно-орієнтованих стратегій розвитку.

Питання інноваційного розвитку в агропромисловому комплексі активно досліджували такі науковці, як І. Гончарук, О. Гуторов, Л. Вдовенко, Г. Калетнік, Л. Курило, Ю. Лупенко, С. Лутковська, О. Марценюк, М. Лобас, Ю. Охота, О. Підвальна, Ю. Самойлик, І. Свиноус, І. Томашук, О. Хаєцька, І. Чіков, О. Шубравська, О. Шпикуляк та інші. Їхні праці створили підґрунтя для подальших досліджень у сфері розробки стратегій інноваційного зростання, удосконалення механізмів державного регулювання та посилення ролі науково-технологічного забезпечення підприємств.

Незважаючи на наявність окремих ґрунтовних теоретичних напрацювань в українській та зарубіжній науковій літературі щодо інноваційного розвитку, існує потреба у комплексному дослідженні специфіки інноваційного розвитку підприємств АПК саме в умовах глобалізації ринків. Такий підхід дає змогу не лише виявити системні закономірності, але й розробити ефективні моделі управління інноваціями з урахуванням сучасних глобальних викликів та тенденцій.

Зазначене визначає об'єктивну потребу в теоретичному переосмисленні сутності, принципів, чинників та інструментів інноваційного розвитку підприємств АПК в умовах глобалізації, що зумовлює актуальність обраної теми дисертаційного дослідження.

Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами університету та кафедри. Дисертаційна робота виконана відповідно до плану наукових досліджень і розробок Вінницького національного аграрного університету і є складовою частиною науково-дослідної теми: «Організаційно-економічні аспекти розвитку агроєкосистем на засадах екологізації економіки» (номер державної реєстрації 0121U112882, 2021-2024 рр.), у рамках якої

здобувачем здійснено аналіз інноваційних методів та досліджено їх вплив на аграрний сектор економіки України, досліджено основні тенденції в аграрному секторі економіки в умовах війни, на основі чого сформовано концептуальну модель інноваційного розвитку підприємств АПК в умовах глобалізації.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у поглибленні теоретико-методичних засад інноваційного розвитку підприємств АПК в умовах глобалізації ринків та обґрунтуванні практичних підходів до підвищення їх конкурентоспроможності на основі інноваційної трансформації:

вперше:

- розроблено економіко-математичну модель оптимізації інвестицій в інноваційний розвиток підприємств АПК України, що об'єднує логарифмічну функцію приросту продуктивності праці, модифіковану виробничу функцію Кобба-Дугласа, модель експортного потенціалу та функцію прибутку з урахуванням зовнішніх ризиків, що дозволяє комплексно оцінювати ефективність інноваційних рішень за умов глобалізаційного тиску, обмежених ресурсів і підвищеної невизначеності економічного середовища;

удосконалено:

- теоретичні положення щодо впливу глобалізаційних процесів на інноваційну активність підприємств АПК, зокрема через механізми вертикальної інтеграції, адаптивних стратегій та участі в міжнародних ланцюгах доданої вартості;

- визначення категорії «інноваційний розвиток підприємств АПК» як цілісного, послідовного процесу модернізації, що базується на системному впровадженні нововведень у всіх функціональних сферах діяльності з метою підвищення ефективності, конкурентоспроможності та екологічної стійкості;

- підходи до визначення інноваційної конкурентоспроможності підприємств АПК в умовах глобалізації ринків, на основі поєднання ресурсно-орієнтованої концепції та моделей стратегічного управління;

- системно-динамічний підхід до моделювання інноваційного розвитку аграрного сектора економіки, що полягає у включенні до моделі впливу інституційних, глобалізаційних та ризик-орієнтованих чинників, що дозволить враховувати економічні, політичні, кліматичні, валютні та логістичні ризики у процесі прийняття інвестиційних рішень та підвищить релевантність моделі до реальних умов функціонування підприємств АПК у період воєнних і поствоєнних трансформацій;

набули подальшого розвитку:

- концептуальні положення щодо посилення синергії між науково-дослідними установами, освітніми закладами та бізнесом для створення національної інноваційної екосистеми в аграрному секторі економіки;

- дослідження особливостей застосування високотехнологічних підходів в аграрному секторі економіки, що орієнтовані не лише на контроль і запобігання втратам, а й на підвищення продуктивності та екологічну оптимізацію агропромислового виробництва;

- дослідження орієнтації аграрних підприємств на інноваційний розвиток, зокрема через цифровізацію виробництва та впровадження технологій точного землеробства, рішень у сфері Big Data, Smart Farming, біоенергетики та автоматизації, що дозволить підвищити ефективність агропромислового виробництва, оптимізувати

управління та зменшити вплив на довкілля;

- теоретико-методичні підходи до цифрової трансформації підприємств АПК, зокрема шляхом побудови багаторівневого механізму інтеграції інноваційних цифрових рішень. Запропоновано структурно-функціональну модель цифровізації, що враховує особливості підприємств різного масштабу та ресурсного забезпечення їх, а також етапність упровадження цифрових технологій – від оцінки цифрової зрілості до стратегічного управління результатами трансформації;

- положення про доцільність застосування ігрових та стохастичних моделей у прийнятті стратегічних інноваційних рішень в аграрному секторі економіки. У рамках моделі інноваційного інвестування проаналізовано поведінку підприємств в умовах стратегічної взаємодії з конкурентами за допомогою рівноваги Неша, а також здійснено сценарну оцінку прибутковості з використанням стохастичних методів, що забезпечує підвищення точності прогнозування у ситуаціях високої невизначеності.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості безпосереднього використання її результатів для удосконалення підходів до інноваційного розвитку підприємств агропромислового комплексу в умовах глобалізації. Запропоновані у дослідженні науково-методичні підходи, аналітичні інструменти та структурно-логічні моделі можуть бути використані у процесі стратегічного планування, оптимізації інноваційної політики, посилення конкурентоспроможності аграрних підприємств, а також формування державної політики інноваційного розвитку в аграрній сфері.

Основні положення, висновки та пропозиції дисертації впроваджено в практичну діяльність суб'єктів господарювання, зокрема: ТОВ «БІЗНЕС АГРО ІМПЕРІЯ» запропоновано рекомендації, що сприятимуть підвищенню ефективності та конкуренції, шляхом впровадження інноваційних технологій на підприємстві та управлінських рішень, спрямованих на оптимізацію виробничих процесів і покращення продуктивності (довідка № 141/10 від 30.10.2024 р.).

Впроваджено у діяльність ТОВ «ФРЕНДТ», запропоновано механізм інтеграції інноваційних цифрових технологічних рішень, що враховує особливості національного ринку та формує ефективну стратегію цифровізації агропромислових підприємств України, шляхом використання реалізації розроблених підходів до автоматизації виробничих процесів, використання штучного інтелекту та технологій Big Data, а також адаптації підприємства до принципів сталого розвитку (довідка № 3 від 14.01.2025 р.).

Результати дисертаційного дослідження були розглянуті Департаментом агропромислового розвитку Вінницької обласної військової адміністрації та рекомендовані для використання в роботі сільськогосподарських підприємств області. Пропозиції щодо формування обґрунтованих науково-практичних підходів до формування інноваційних стратегій підприємств АПК будуть враховані при розробці регіональних програм з підтримки агропромислового виробництва Вінницької області (довідка № 01.1-27/287 від 26.03.2025 р.).

Положення дисертаційної роботи використовуються в освітньому процесі Вінницького національного аграрного університету, зокрема при викладанні навчальних дисциплін: «Економіка аграрного виробництва»; «Глобальна економіка». Матеріали дослідження використано для оновлення змісту

навчальних планів і робочих програм, а також у науковій роботі кафедри економіки та підприємницької діяльності (довідка № 01.1-60-540 від 22.05.2023 р.).

Основні результати дисертаційної роботи Людвіка Іллі Ігоровича висвітлено у 6 наукових публікаціях автора загальним обсягом 5,13 умовних друкованих аркушів (власний доробок автора становить 4,78 умовних друкованих аркушів), з яких - у фахових виданнях України, включених до переліку наукових фахових видань України категорії «Б», включених до міжнародної наукометричної бази даних Index Copernicus – 2,88 умовних друкованих аркушів, у монографіях іноземною мовою у зарубіжних виданнях – 1,7 умовних друкованих аркушів, в інших виданнях (тези доповідей) – 0,2 умовних друкованих аркушів. Із них відповідають вимогам п. 8 – 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 – 6 публікацій.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у наукових фахових виданнях України категорії «Б», включених до міжнародної наукометричної бази даних Index Copernicus

1. Юрчук Н.П., Людвік І.І. Чинники інноваційного розвитку аграрних підприємств. *Ефективна економіка*. 2021. № 5. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.5.98>. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8908> (1,65 умовн. друк. арк. – особистий внесок – визначено чинники впливу на інноваційний розвиток підприємства та фактори стимулювання інноваційної діяльності на глобальному рівні – 0,3 умовн. друк.арк.).

2. Людвік І.І. Інноваційний розвиток України в умовах глобалізації економічного простору. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2022. № 2 (125). DOI: <https://doi.org/10.32840/1814-1161/2022-2-6>. URL: http://www.econom.stateandregions,zp.ua/journal/2022/2_2022/8.pdf. (0,6 умовн. друк. арк.).

3. Людвік І.І. Особливості інноваційного розвитку підприємств АПК України у сучасних умовах. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2023. № 2 (64). С. 119-134. DOI: <https://doi.org/10.37128/2411-4413-2023-2-8>. URL: <http://efm.vsau.org/storage/articles/October2023/12dUUn3qGR8ryrXfxuP0.pdf> (1,0 умовн. друк. арк.).

4. Людвік І.І. Підвищення конкурентоспроможності АПК України через інноваційні стратегії: розробка та застосування моделей аналізу ефективності в умовах глобалізації. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 68. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-79>. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4919> (0,98 умовн. друк. арк.).

Монографії іноземною мовою у зарубіжних виданнях

5. **Liudvik I., Shedlovskiy O.** Theoretical and practical aspects of supply chain management, using of ecologistics and their innovative development in the conditions of digitalization of the economy. Management of competitiveness in supply chains and their innovative development under the conditions of digitalization of aic enterprises: scientific monograph. Riga, Latvia: Publishing House «Baltija Publishing», 2023. С. 137-178. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-286-9-3>. URL: <http://www.baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/book/301>

(1,7 умовн. друк. арк., особистий внесок – визначено наукові підходи до цифрової трансформації ланцюгів постачання в агропромисловому комплексі, виявленні ключові детермінанти конкурентоспроможності підприємств АПК в умовах цифровізації, а також у формулюванні напрямів підвищення ефективності управління через інтеграцію цифрових технологій).

Інші видання (тези доповідей)

6. Людвік І.І. Інноваційний розвиток аграрної галузі в умовах глобалізації. *Цифрова економіка як фактор інновацій та сталого розвитку суспільства: матеріали II міжнародної науково-практичної конференції молодих учених та студентів, 2-3 грудня 2021 року. м. Тернопіль, 2021. С. 146-148 (0,2 умовн. друк. арк.).*

ВИСНОВОК

Дисертація Людвіка Іллі Ігоровича на тему: «Інноваційний розвиток підприємств АПК в умовах глобалізації ринків» є оригінальним, самостійним і завершеним науковим дослідженням, яке присвячене розв'язанню актуального науково-прикладного завдання – формуванню теоретичних засад, оцінці стану та розробці інструментарію забезпечення інноваційного розвитку підприємств АПК з урахуванням викликів глобалізованого економічного середовища.

Наукові положення, викладені у дисертації, є обґрунтованими та логічно структурованими, що підтверджується послідовністю викладу, широкою базою узагальнених джерел, ґрунтовним аналізом стану інноваційної активності аграрного сектору України, а також авторськими аналітичними моделями, які охоплюють системно-динамічний, оптимізаційний, ігровий та стохастичний підходи.

Зміст дисертації повністю відповідає визначеній меті, всі поставлені наукові завдання виконано. Результати дослідження мають елементи наукової новизни, зокрема щодо розробки економіко-математичної моделі доцільності впровадження систем накопичення електроенергії на підприємствах АПК, інтеграції цифрових рішень в управління інноваціями та прогнозування ефектів від їх реалізації.

Дисертаційна робота відповідає вимогам до оформлення наукових праць за спеціальністю 051 «Економіка», а також пунктам вимогам п. 5, 6, 7, 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами) та за структурою, мовою та стилем викладення відповідає вимогам наказу МОН від 12 січня 2017 року

№ 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій».

Робота виконана державною мовою та відповідає принципам академічної доброчесності. Належно структурована, а результати дослідження апробовані на науково-практичних конференціях та відображені у публікаціях здобувача.

Дисертація Людвіка Іллі Ігоровича на тему: «Інноваційний розвиток підприємств АПК в умовах глобалізації ринків» може бути рекомендована до подання у разову спеціалізовану вчену раду на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 Економіка.

**Голова фахового семінару
факультетів обліку, фінансів та аудиту;
економіки, інформаційних технологій та
сфери обслуговування; менеджменту та права:
д.е.н., професор
Вінницького національного аграрного
університету**

**Підпис Вдовенко Л.О. засвідчую
вчений секретар**

Лариса ВДОВЕНКО

Тетяна КОРПАНЮК